

Till Kulturdepartementet,

Ärende: Inspel på dokumentet “Redovisning av uppdrag om att lämna förslag om organisationsförändring” – sammanslagning av Kulturrådet och Konstnärsnämnden.

Vi, de frilansande scenkonstnärerna i Scenkonstplattformen Svärmen framför härmed våra synpunkter gällande regeringens förslag att inordna Konstnärsnämndens verksamhet under Kulturrådet.

Sammanfattning:

Jag heter Joséphine Wistedt, är frilansande regissör och skådespelare, och representerar här de frilansande scenkonstnärer som står bakom scenkonstplattformen Svärmen. Svärmen är en professionell fri grupp som producerat och spelat genreöverskridande scenkonst och utforskat nya utrymmen inom Stockholms fria kulturliv sedan 2019.

Vi i Svärmen skriver till er med oro och bestörtning angående förslaget att sammanföra Konstnärsnämnden och Statens kulturråd. Medan vi till fullo stöder målsättningen att använda statens resurser effektivt och ändamålsenligt, är det också av yttersta vikt att framhålla de disparata perspektiv som Kulturrådet och Konstnärsnämnden representerar, och vilka olika funktioner de fyller för Sveriges professionella kulturskapare.

Vi tror att en sammanslagning av dessa båda instanser riskerar att medföra att Konstnärsnämndens uppdrag att stötta de individuella utövarna och bedriva konstnärspolitik oberoende av de kulturpolitiska målen går förlorat. Samt att den redan bräckliga infrastrukturen inom inom kultursektorn ytterligare försvagas.

Bakgrund:

Kulturrådet, med sina mål- och resultatnriktade anslag, ger en stabil grund för kulturella projekt, och är oerhört viktigt och en absolut omistlig del av vårt kulturella ekosystem. Svärmen har ofta både sökt och fått stöd till olika projekt av KUR.

Ibland saknar dock KURs ramverk den kreativa frihet och det utrymme för utforskande som är nödvändigt för konstnärlig innovation. Helt enkelt är en institution styrd av de kulturpolitiska målen inte alltid rätt instans att vända sig till för att förverkliga en idé eller för att genomföra konstnärlig research. Samtidigt är det inte lika precisa, mindre målinriktade utforskandet avgörande för förnyandet av det svenska kulturlivet. Många är de sceniska långkörare, internationella succéer och legendariska konstverk som börjat i ett litet experimentellt projekt eller en enskild konstnärsgena utforskande.

Konstnärsnämnden fungerar som en viktig stöttepelare för konstnärer när deras arbete inte helt passar in i de kulturpolitiska målen. Det är via Konstnärsnämnden konstnärer kan odla sitt konstnärskap utan att känna sig bundna till förutbestämda ramar. Det är detta fria

utrymme som möjliggör verklig konstnärlig innovation och gör det möjligt för Sverige att ligga i framkant inom kulturell utveckling.

De frilansande scenkonstnärerna utgör stommen i en fri grupp som Svärmen, och är överlag en bärande faktor i hela Sveriges scenkonstliv, i och med att de utgör en så stor del av alla arbetande utövare. Deras möjlighet till konstnärlig fördjupning är därför en avgörande del i vitala och välfungerande båda fria grupperingar och scenkonstinstitutioner.

Risker för frilansande professionella kulturutövare och fria scenkonstgrupper:

Svärmen är en projektbaserad plattform inom vilken de frilansande professionella scenkonstnärer som är medlemmar kan, dels bolla och utveckla idéer, dels finna samtalspartners eller pröva koncept, och dels söka pengar för idéer som ligger inom vår organisations ramar. Vår verksamhet, liksom många fria scenkonstverksamheter, är direkt beroende av att Konstnärsnämnden och KURs områden är fortsatt oberoende av varandra. Vi befarar att detta blir omöjligt om dessa båda aktörer slås samman.

Vi i Svärmen har givit oss själva i uppdrag att utforska okända områden mitt emellan kända genrer. För att kunna göra behöver våra medlemmar ha utrymme att fördjupa sig i ett eget konstnärligt utforskande som inte står i relation till kulturpolitiska mål. Något som många gånger i vårt fall, har finansierats av Konstnärsnämnden, i form av projektstöd, stipendier och resebidrag.

Samtidigt producerar vi också alltifrån små till ganska omfattande projekt där vi formulerar oss och söker pengar både från KUR och stad och region. Att veta när vi ska vända oss var, och att KUR och Konstnärsnämnden verkligen håller isär sina intresseområden, är en av grundförutsättningarna för vår fortsatta existens.

Genom att sammanföra dessa två institutioner riskerar man framförallt att underminera den unika roll som Konstnärsnämnden, som ju är den mindre av de båda instanserna, spelar. Om Konstnärsnämnden inordnas under KUR är risken stor att även Konstnärsnämndens verksamhet kommer att sättas i relation till de kulturpolitiska målen.

Om Konstnärsnämnden inte kan driva konstnärspolitik oberoende av kulturpolitiska mål, kommer en stor del av Sveriges kulturella ekosystem att falla sönder. Konsekvenserna blir i slutändan ett fattigare och mer endimensionellt kulturutbud, en större likformighet i de projekt och verksamheter som drivs, och försämrade försörjningsmöjligheter för Sveriges frilansande professionella kulturskapare. Potentiellt medför det också en skörare och mindre tydlig struktur i Sveriges redan hårt pressade kultursektor.

Avslutningsvis:

Konsten är inte bara en produkt som kan mätas och vägas enligt strikta mål och resultat, den är också en process som kräver utrymme för kreativitet och utforskande. Att förenkla beslutsprocesserna kan leda till att den kulturella mångfalden och den konstnärliga friheten offras till förmån för politisk styrning.

Jag uppmanar er att lyssna på röster som våra och att överväga konsekvenserna av en sådan sammanslagning noggrant. För att bevara och främja en levande och mångfaldig kulturscen i Sverige är det av avgörande betydelse att Konstnärsnämnden fortsätter att existera som en oberoende och stödjande institution för konstnärer i landet.

Med vänliga hälsningar,

Joséphine Wistedt och SVÄRMEN www.svarmen.se